Europos Parlamentas
2024-2029

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas

2024/2030(DEC)

21.2.2025

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto

pateikta Biudžeto kontrolės komitetui

dėl Europos Sąjungos agentūrų 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo
(2024/2030(DEC))

Nuomonės referentė: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Biudžeto kontrolės komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti toliau pateikiamą tekstą:

A. kadangi SESV 8 straipsnyje teigiama, kad visuose savo veiksmuose Sąjunga siekia pašalinti lyčių nelygybės apraiškas ir skatinti jų lygybę, nustatydama lyčių aspekto integravimo principą; kadangi lyčių lygybė turi būti įtraukta į visų sričių ES politiką ir veiksmus, be kita ko, biudžeto sudarymo metu visais biudžeto proceso lygmenimis atsižvelgiant į lyčių aspektą; kadangi lygybė yra pagrindinė teisė pagal Lisabonos sutartį ir vienas iš Sąjungos prioritetų, ir lyčių lygybės užtikrinimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti šias teises; kadangi Europos lyčių lygybės institutui (EIGE) tenka pagrindinis vaidmuo padedant Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms siekti šio tikslo; kadangi EIGE tikslas – prisidėti prie lyčių lygybės skatinimo ir jį stiprinti, įskaitant lyčių aspekto integravimą į visas ES politikos sritis, ir vykdydamas tokią užduotį jis pasirodė esąs itin svarbus ir veiksmingas; kadangi dėl to pabrėžtina, kad EIGE reikia suteikti pakankamai ir stabilių finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad jis galėtų vykdyti savo užduotis;

B. kadangi EIGE buvo įsteigtas siekiant remti lyčių lygybę ir stiprinti jos propagavimą Sąjungoje, įskaitant lyčių aspekto integravimą į visas Sąjungos politikos priemones ir pagal jas parengtas nacionalinės politikos priemones, kovą su diskriminacija dėl lyties ir Sąjungos piliečių informuotumo apie lyčių lygybę didinimą;

C. kadangi pagrindinė EIGE misija yra siekis užtikrinti lyčių lygybę ES teikiant mokslinius tyrimus, renkant ir perduodant duomenis ir kuriant statistikos ir duomenų rinkimo gerinimo metodus, vertinant lyčių lygybės padėtį tiek ES, tiek valstybių narių lygmenimis, kuriant metodines priemones ir teikiant techninę paramą lyčių aspekto integravimui, taip pat bendradarbiaujant su ES institucijomis, jos valstybėmis narėmis, ES agentūromis, tarptautinėmis organizacijomis, akademine bendruomene, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais;

D. kadangi 2023 m. Europos Sąjungos (ES) lyčių lygybės indeksas pirmą kartą viršijo 70 punktų, o tai rodo nedidelį padidėjimą 1,6 punktu nuo 2022 m.; kadangi bendras ES rodiklis per metus padidėjo daugiausiai nuo pirmojo indekso paskelbimo 2013 m.; kadangi kai kuriose srityse yra regresijos požymių, visų pirma, ekonomikos ir pajamų rodiklių srityje;

E. kadangi 2023 m. EIGE savo darbe daugiausia dėmesio skyrė dviem teminiams prioritetams: Europos žaliajam kursui ir smurtui dėl lyties; kadangi krizės didina moterų pažeidžiamumą ir smurto poveikį, stiprina esamą struktūrinę nelygybę ir sunkina visų rūšių smurtą dėl lyties, įskaitant fizinį, seksualinį ir psichologinį smurtą; kadangi lyčių aspekto integravimo principo laikymasis, lyčių aspekto integravimas ir visų politikos sričių poveikio moterims tyrimas yra labai svarbūs lyčių lygybės užtikrinimo aspektai; kadangi moterims nepakankamai atstovaujama klimato politikos srityje, nes vyrai vis dar užima 67 proc. su klimatu susijusių sprendimų priėmimo pareigų; kadangi EIGE taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad kuriant ir plėtojant švarias inovacijas nepakankamai

atstovaujama moterims; kadangi tai turi pridėtinės vertės formuojant Europos politiką;

F. kadangi lyčių lygybę Sąjungoje ypač paveikė Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padariniai, pragyvenimo išlaidų krizė, nuo kurios neproporcingai stipriai nukenčia moterys, ir priešiška reakcija į lyčių lygybę ir moterų teises; kadangi dėl to dar labiau didėja nelygybė; kadangi EIGE savo darbe taip pat daug dėmesio skyrė smurtui dėl lyties, rengdamas ES masto tyrimą dėl smurto dėl lyties, kad būtų panaikinta 10 metų duomenų apie smurto prieš moteris paplitimą ES spraga; kadangi EIGE siekia pateikti smurto dėl lyties įrodymus, kurie galėtų padėti ES ir valstybėms narėms (ir už jų ribų) panaikinti visų formų smurtą;

G. kadangi ES agentūros, pvz., EIGE, prisideda prie ES politikos įgyvendinimo ir siekia sukurti tvaresnę, įtraukesnę ir konkurencingesnę Europą visų ES piliečių labui; kadangi šios agentūros yra decentralizuotos ir todėl nepriklausomos, kai rengia savo darbo programas;

1. pabrėžia, kad per pastarąjį dešimtmetį ekonominė, socialinė, darbo ir lyčių nelygybė valstybėse narėse ir tarp jų padidėjo; primena svarbų EIGE vaidmenį suprantant ir mažinant lyčių nelygybės mastą ir priežastis ES; pažymi, kad EIGE biudžeto įvykdymo lygis yra nuolat aukštas, nepaisant to, kad agentūrai nuolat trūksta darbuotojų: 2023 m. įsipareigojimų asignavimų panaudojimo lygis siekė 98 proc., o mokėjimų asignavimų – 83 proc.; sveikina EIGE, kad agentūra pasiekė 92,76 proc. savo darbo programos tikslų; pažymi, kad 2023 m. lyčių lygybės indekse daugiausia dėmesio skirta tam, kokį poveikį lyčių nelygybė daro ir kokį poveikį lyčių nelygybei daro pastangos pereiti prie žaliosios ekonomikos, ypač tokiuose sektoriuose kaip energetika, žaliųjų technologijų inovacijos ir transportas ir palankiai vertina EIGE iniciatyvas, kurios padeda suvokti šį reiškinį;

2. pažymi, kad EIGE buvo įsteigtas kaip ES žinių apie lyčių lygybę centras, kuris atlieka nepriklausomus mokslinius tyrimus ir dalijasi geriausia patirtimi, kaip panaikinti diskriminaciją dėl lyties, derinti mokslinius tyrimus, duomenis ir priemones, kad padėtų ES ir jos valstybėms narėms parengti įtraukią ir transformatyvią lyčių politiką ir integruoti lyčių lygybės aspektą į visas savo politikos sritis; pabrėžia, kad Sąjunga turi skubiai daryti pažangą lyčių lygybės srityje, atsižvelgdama į besitęsiančią krizę, pvz., klimato krizę, karus, priešišką reakciją į lyčių lygybę, antidemokratinius judėjimus ir plačiai paplitusį smurtą dėl lyties; pabrėžia, kad priešiškos reakcijos ir smurto dėl lyties problemų sprendimo negalima atsieti nuo ekonominės ir socialinės nelygybės problemos sprendimo; ragina EIGE teikti pirmenybę moksliniams tyrimams ir rekomendacijoms, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo mažinimui, moterų galimybių gauti kokybišką darbą didinimui ir jų ekonominės nepriklausomybės užtikrinimui, nes tai yra esminė jo užduoties dalis; šiuo atžvilgiu pažymi, kad vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas ES yra 13 proc., o pensijų skirtumas – 29 proc. ir kad tai daro poveikį moterų gerovei visuomenėje; pažymi, kad moterys ES taip pat susiduria su grėsmėmis jų pagrindinėms teisėms ir teisei savarankiškai priimti sprendimus dėl savo kūno, nes vis dar vykdomi išpuoliai prieš lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, įskaitant teises į abortą; pakartoja, kad klimato krizė ir karai bei konfliktai taip pat neproporcingai veikia moteris;

3. pripažįsta, kad EIGE labai sėkmingai rengė veiksmus ir komunikacijos kampanijas lyčių lygybės srityje, ir pabrėžia agentūros svarbą didinant informuotumą;

4. pabrėžia, kad svarbu atnaujinti veiksmus, susijusius su lyčių aspekto integravimu, kai nepasiekta 100 proc. sėkmingo integravimo lygio, visų pirma dėl procedūrinių priežasčių;

5. atkreipia dėmesį į svarbius EIGE mokslinius tyrimus, kuriuose nurodoma, kaip smurtas yra nelygybės, kuri daro poveikį visoms moterims, rezultatas, tačiau iš tiesų kai kurios moterų grupės, pvz., moterys su negalia, yra labiau pažeidžiamos ir didesnė tikimybė, kad jos patirs smurtą; ragina EIGE toliau plėtoti savo būsimą darbą šia aktualia tema;

6. pažymi, kad EIGE jau yra pripažinusi smurtą prieš moteris vienu iš sunkiausių žmogaus teisių pažeidimų visuomenėje;

7. pritaria EIGE atliktam tyrimui, kad moterims ir mergaitėms su negalia dažnai kyla didesnė transporto nepritekliaus rizika dėl riboto transporto įperkamumo, galimybių juo naudotis ir prieinamumo;

8. palankiai vertina EIGE lyčių lygybės informacinį pranešimą, kuris parodė, kad Kroatijoje ir Graikijoje yra didžiausia moterų dalis tarp elektros energijos, dujų ir vandens tiekimo sektorių verslo įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų darbuotojų; pažymi, kad tokia informacija turi pridėtinės vertės siekiant lyčių lygybės energetikos rinkoje;

9. pažymi, kad 8,5 proc. padidėjusios EIGE išlaidos darbuotojams gali būti susijusios su nuolatiniu aukštu infliacijos lygiu ir 2,7 proc. atlyginimų indeksavimu ir kad institute tebedirba vidutiniškai 45 darbuotojai; pažymi, kad pagal susitarimą dėl įnašo dėl Pasirengimo narystei paramos priemonės (PNPP) su Komisijos Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generaliniu direktoratu buvo įdarbinti ir finansuojami du sutartininkai; pažymi, kad 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1922/2006, įsteigiančio Europos lyčių lygybės institutą, 6 straipsnyje teigiama, kad EIGE turėtų veikti nepriklausomai viešojo intereso labui; primena, kad EIGE tikslas – rinkti, analizuoti ir platinti informaciją apie lyčių lygybę, rengti, analizuoti, vertinti ir platinti metodines priemones, siekiant paremti lyčių lygybės aspekto integravimą į Sąjungos politikos priemones ir pagal jas parengtas nacionalinės politikos priemones; pripažįsta, kad EIGE ir toliau trūksta darbuotojų, kaip matyti iš antrojo išorės vertinimo išvadų; pabrėžia, kad ragina skirti EIGE reikiamus biudžeto asignavimus ir darbuotojų tam, kad EIGE galėtų vykdyti savo užduotis, be kita ko, reaguojant į didėjantį skubių prašymų skaičių, techninę pagalbą ir prašymus suteikti paslaugas;

10. primena, kad EIGE buvo įsteigtas siekiant Europos Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms padėti integruoti lyčių lygybės aspektą į visų sričių politiką ir kovoti su diskriminacija dėl lyties teikiant atnaujintus tyrimus; tokiu būdu jis reikšmingai prisideda prie pastangų užtikrinti tikrą lyčių lygybę;

11. palankiai vertina vykstantį EIGE ir Moterų teisių ir lyčių lygybės (FEMM) komiteto bendradarbiavimą, ypač instituto indėlį į komiteto dedamas pastangas smurto dėl lyties, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, vyrų ir moterų darbo užmokesčio ir pensijų skirtumo, krizių poveikio moterims, lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo srityse; tvirtai remia instituto darbą, kuris sudaro sąlygas komitetui tinkamai atlikti savo darbą; pažymi, jog svarbu turėti patikimus pagal lytį suskirstytus duomenis, kad būtų galima formuoti įrodymais grindžiamą politiką; pažymi, kad EIGE gali

vertingai prisidėti prie visų Europos Parlamento komitetų ir kitų ES agentūrų veiklos siekiant geriau integruoti lyčių aspektą į ES politikos sritis ir veiksmus; ragina EIGE, vykdant savo mokslinius tyrimus ir formuojant politiką, taikyti tarpsektoriškumo principus, kad būtų atsižvelgiama į sudėtingas socialines ir ekonomines kliūtis, su kuriomis susiduria marginalizuotoms grupėms priklausančios moterys, įskaitant spalvotąsias moteris, migrantes, asmenis su negalia ir LGBTIQA+ asmenis; pabrėžia, kad svarbu rinkti išskaidytus duomenis, kad būtų parengti šioms grupėms skirti tiksliniai sprendimai;

12. remdamasis šiuo metu turimais duomenimis, mano, kad EIGE direktorei galima patvirtinti, jog EIGE 2023 finansinių metų biudžetas įvykdytas.

PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTĖ GAVO INFORMACIJOS

Pirmininkė, kaip nuomonės referentė, prisiimdama visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	18.2.2025
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 27 –: 10 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Posėdyje per galutinį balsavimą pagal 216 straipsnio 7 dalį dalyvavę nariai	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Sutartiniai ženklai:
+ : už
- : prieš
0 : susilaikė